

Metodika výběru býků do plemenitby pro plemena neprocházející systémem OCH, OPB

Většinou se odchov býků masných plemen a jejich výběr do plemenitby řídí „Metodikou pro odchov a zkoušky vlastní užitkovosti býků masných plemen skotu“. Existují plemena bez tržní produkce mléka, která z rozhodnutí svých Rad plemenných knih (dál jen „RPK“) tímto systémem neprocházejí. Důvody jsou různé, většinou zejména nejsou tato plemena orientovaná na výkon ve formě přírůstku nebo osvalení, jejich přednosti a opodstatnění leží v jiných vlastnostech, které je velmi těžké hodnotit a srovnávat v rámci „Metodiky pro odchov a zkoušky vlastní užitkovosti býků masných plemen skotu“. Pro níže uvedená plemena platí rámcová pravidla, které pomohou jejich chovatelům zorientovat se v podmínkách pro výběr plemeníků do inseminace a přirozené plemenitby.

1. Tato metodika se vztahuje na následující plemena: Galloway, Highland, Shorthorn, Texas Longhorn, Wagyu, Dexter, Chianina
2. Pro všechna výše uvedená plemena platí následující společné podmínky, které musí být splněny před zasláním přihlášky k základnímu výběru (dále jen „ZV“):
 - a. býček pochází z chovu zapojeného do KUMP stupně "A" a zapsaného do registru chovů PK a pochází od rodičů zapsaných do oddílu "A" plemenné knihy daného plemene a splňuje kritéria stanovenou radou PK. Kritéria a podmínky pro přihlášení býka k základnímu výběru a výběr býčků do plemenitby jsou zveřejněny na www.cschms.cz
 - b. má ověřen původ ze strany obou rodičů a genotyp SNP dle platné legislativy, případně proveden test genetických vlastností dle požadavků RPK
 - c. matka býka má ověřený původ alespoň ze strany otce doloženým osvědčením laboratoře imunogenetiky. V případě importovaných matek, PK respektuje osvědčení o původu (ZC) ze země původu.
 - d. má zaveden nosní kroužek
 - e. býk nesmí být v okamžiku základního výběru starší 3 let – platí pro býčky narozené v ČR.
 - f. výběr býka, který je veřejný, se provádí na hospodářství, na kterém se býček narodil (s výjimkou býků vybíraných na svodu) a k výběru je vypracován katalog
3. Chovatel zasílá přihlášku býka (býků) k ZV řediteli PK ČSCHMS. Přihlášku je možno odeslat k jakémukoliv datu nejpozději do 34 měsíců věku býčka. Přihláška obsahuje:
 - a. identifikační a kontaktní údaje chovatele, včetně fakturačních údajů
 - b. ušní číslo přihlašovaného býka (-ů), plemeno, datum narození býčků
4. Svaz přihlášku k ZV bez zbytečného prodlení zpracuje, posoudí splnění podmínek dle bodů 2. a 3. této metodiky a v případě, že býk podmínky plní zašle chovateli fakturu za přihlášení býka dle sazebníku ČSCHMS. Po její úhradě proběhne opět bez zbytečného odkladu ZV.
5. Býk je předveden k ZV v dohodnutý den a čas, vybírán je místně příslušným inspektorem (výběrovou komisí). Býk musí být k ZV řádně připraven a musí být předveden v souladu s „Metodikou pro odchov a zkoušky vlastní užitkovosti býků masných plemen skotu“, tj.: Základní výběr je prováděn v definovaných podmínkách (typicky v předvadišti), aby bylo možno objektivně popsat exteriér, mechaniku pohybu a končetiny. Aby bylo možno řádně posoudit povahu býka, předvádí se býci na vodící tyči nebo na ohlávce. Je možné býka předvést též na volno za přítomnosti majitele nebo ošetřovatele, který usměrňuje pohyb býka za účelem jeho komplexního posouzení. V případě, že nejsou k řádnému posouzení vytvořeny vhodné podmínky má bonitér/výběrová komise právo odmítnout hodnocení provést, což má za následek odročení býka/býků. Jaký způsob z výše uvedený bude využit pro výběr rozhodne RPK.

6. Při ZV místně příslušný inspektor, resp. výběrová komise posoudí ovladatelnost býka a provede lineární hodnocení zevnějšku, včetně hodnocení končetin dle platných Metodik Svazu.
7. Výsledek ZV je definován šlechtitelským programem daného plemene. V případě kladného výsledku ZV je býkovi přidělen státní registr, který je spolu s dalšími údaji o hodnocení býka/býků součástí výběrového protokolu, jenž je zveřejněn na webových stránkách ČSCHMS.
8. Proti výsledku ZV se chovatel může odvolat dle platného Reklamačního řádu.
9. Příslušná RKP může povolit výjimku pro odchov býků na OPB, pak musí stanovit specifické podmínky pro odchov býků na OPB a selekční kritéria a limity pro výběr býků do plemenitby na OPB. Odchov takových býků se pak bude řídit „Metodikou pro odchov a zkoušky vlastní užitkovosti býků masných plemen skotu“.
10. V otázkách neupravených touto metodikou se postupuje v souladu s „Metodikou pro odchov a zkoušky vlastní užitkovosti býků masných plemen skotu“.

Schváleno Grémiem předsedů Rad plemenných knih na jednání dne 11.2.2025, nabývá účinnosti dnem schválení.